

Nazwa jednostki prowadzącej	Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku		
kierunek:	Wydział Ogólnomedyczny		
Nazwa kierunku:	Pielęgniarstwo		
Poziom kształcenia:	Pierwszego stopnia (licencjackie)		
Profil kształcenia:	Praktyczny		
Moduły wprowadzające/wymagania wstępne:	Student zna zagadnienia z zakresu anatomii, fizjologii, patologii, epidemiologii, farmakologii, podstaw pielęgniarstwa, psychologii, etyki zawodu		
Nazwa modułu / przedmiotu (przedmiot lub grupa przedmiotów)	Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne		
Osoby prowadzące:	Prof. dr hab. Zbigniew Puchalski Mgr Mirosława Dziekońska Mgr Małgorzata Malinowska Mgr Anna Citko		
Forma studiów liczba godzin/liczba punktów ECTS	Kod przedmiotu	ECTS: 14	
	P-1-P-CPC		
	studia stacjonarne w/s/zp	studia niestacjonarne w/ćw	liczba punktów ECTS
Zajęcia zorganizowane:	70hw/20s/80zp	-	13
Praca własna studenta:	20h	-	1
Bilans nakładu pracy studenta	Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
	udział w wykładach	14x5w/4x5s (70h)w, (20h)s	10
	udział w zajęciach praktycznych	8x10 (80h)	3
	konsultacje	5x1h (5h)	-
	RAZEM:	195h	13
	Samodzielna praca studenta:		
	przygotowanie do ćwiczeń	5h	1
	przygotowanie do kolokwiów	5h	
	przygotowanie do egzaminu	10h	
	RAZEM:	20h	1

Cele modułu:		
<ul style="list-style-type: none"> • Zdobycie przez studenta zasobu wiadomości i umiejętności z zakresu chirurgii i pielęgniarstwa chirurgicznego • Wyposażenie studenta w wiedzę z zakresu pielęgnowania pacjentów leczonych chirurgicznie • Przygotowanie do pełnienia roli edukacyjnej wobec pacjenta i jego środowiska z uwzględnieniem istoty schorzenia i metod leczenia chirurgicznego 		
Efekty kształcenia:		
Przedmiotowy efekt kształcenia	Efekty kształcenia	Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
	Wiedza	
EKP_W01.	charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W2.
EKP_W02.	wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i opiekę pielęgniarstwa w schorzeniach: układu krążenia (serca, naczyń krwionośnych), układu oddechowego, układu nerwowego, układu pokarmowego (żołądka, jelit, wielkich gruczołów), wątroby, trzustki, układu moczowego (nerek i pęcherza moczowego), układu kostnowątkowego, mięśni, układu dokrewnego oraz krwi;	D.W3.
EKP_W03.	zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku;	D.W4.
EKP_W04.	zna zasady przygotowania, opieki w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych wykonywanych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
EKP_W05.	charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach, w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W8.
EKP_W06.	zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku;	D.W10.
EKP_W07.	wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i opiekę pielęgniarstwa w schorzeniach: układu krążenia (serca, naczyń krwionośnych), układu oddechowego, układu nerwowego, układu pokarmowego (żołądka, jelit, wielkich gruczołów), wątroby, trzustki, układu moczowego (nerek i pęcherza moczowego), układu kostnowątkowego, mięśni, układu dokrewnego oraz krwi;	D.W18.
EKP_W08.	zna zasady żywienia chorych, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych;	D.W30.
EKP_W09.	charakteryzuje czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne;	D.W31.
EKP_W10.	zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym oraz w chirurgii jednego dnia;	D.W32.
EKP_W11.	zna kierunki obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;	D.W33.
EKP_W12.	wymienia objawy, charakteryzuje przebieg i	D.W34.

	sposoby postępowania w określonych jednostkach chorobowych leczonych chirurgicznie;	
EKP_W13.	Wyjaśnia działania zintegrowanego systemu opieki stomijnej i innych stowarzyszeń na rzecz zdrowia	D.W35
	Umiejętności	
EKP_U01.	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki;	D.U1.
EKP_U02.	prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób;	D.U5.
EKP_U03.	organizuje izolację chorych zakaźnie w miejscach publicznych i warunkach domowych	D.U6.
EKP_U04.	diagnozuje stopień ryzyka rozwoju odleżyn i dokonuje ich klasyfikacji;	D.U8.
EKP_U05.	pobiera materiał do badań diagnostycznych;	D.U9.
EKP_U06.	ocenia stan ogólny pacjenta w kierunku powikłań po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i powikłań pooperacyjnych;	D.U10.
EKP_U07.	doraźnie podaje tlen, modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko i krótko działającej;	D.U11.
EKP_U08.	przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym;	D.U12.
EKP_U09.	doraźnie unieruchamia złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowuje pacjenta do transportu;	D.U14.
EKP_U10.	przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego;	D.U26.
EKP_U11.	prowadzi, dokumentuje i ocenia bilans płynów pacjenta	D.U25
EKP_U12.	prowadzi dokumentację opieki nad chorym: kartę obserwacji, zabiegów pielęgniarstwa i raportów, kartę rejestru zakażeń szpitalnych, profilaktyki i leczenia odleżyn oraz kartę informacyjną z zaleceniami w zakresie samoopieki;	D.U28.
EKP_U13.	ocenia poziom bólu, reakcję chorego na ból i nasilenie bólu oraz stosuje postępowanie przeciwbólowe;	D.U29.
	Kompetencje społeczne	
EKP_K01.	szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece;	D.K1.
EKP_K02.	systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;	D.K2.
EKP_K03.	wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych;	D.K4.
EKP_K04.	przestrzega praw pacjenta;	D.K5.
EKP_K05.	rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe;	D.K6.
EKP_K06.	przestrzega tajemnicy zawodowej;	D.K7.
EKP_K07.	współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej;	D.K8.
Forma zajęć/metody dydaktyczne:		
Wykłady - metody podające: wykład informacyjny, opowiadanie, opis, dyskusja, wykład programowy: z użyciem podręcznika i komputera		

Seminarium -opracowania nt. opisu przypadków w postaci prezentacji, referatu - aktywny udział w dyskusji nad zagadnieniami poruszonymi na seminarium Zajęcia praktyczne - dyskusja dydaktyczna, ćwiczenia dydaktyczne, metody oparte na obserwacji i pomiarze: pokaz, pomiar, instruktaż Praktyka zawodowa - studium pacjenta		
Metody weryfikacji efektu kształcenia:		
Nr efektu kształcenia	Metody weryfikacji efektu kształcenia	
	formujące	podsumowujące
D.W2.		Egzamin teoretyczny
D.W3.		Egzamin teoretyczny
D.W4.		Egzamin teoretyczny
D.W7.	Ocena zaangażowania w dyskusji	Egzamin teoretyczny
D.W8.		Egzamin teoretyczny
D.W10.		Egzamin teoretyczny
D.W18.		Egzamin teoretyczny
D.W30.		Egzamin teoretyczny
D.W31.		Egzamin teoretyczny
D.W32.	Ocena zaangażowania w dyskusji	Egzamin teoretyczny
D.W33.		Egzamin teoretyczny
D.W34.		Egzamin teoretyczny
D.U1.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.U5.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.U8.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.U9.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.U10.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.U11.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.U12.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.U14.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.U26.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.U28.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.U29.	Obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena umiejętności praktycznych	
D.K1.	Zadania wykonywane indywidualnie	
D.K2.	Zadania wykonywane indywidualnie	
D.K4.	Zadania wykonywane indywidualnie	
D.K5.	Zadania wykonywane indywidualnie	

D.K6.	Zadania wykonywane indywidualnie	
D.K7.	Zadania wykonywane indywidualnie	
D.K8.	Zadania wykonywane indywidualnie	
Treści programowe:		
<p>Wykłady: 70h</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Medyczne, organizacyjne i prawne problemy chorych chirurgicznych. Historia choroby i inna dokumentacja medyczna. 2. Pierwsza pomoc w nagłych przypadkach-reanimacja, resuscytacja. 3. aseptyka i antyseptyka. 4. Wstrząs w chirurgii. 5. Metaboliczne zaburzenia w chirurgii. 6. Przedoperacyjna ocena chorych- operacje planowe i nagłe. 7.Rany- rodzaje, procesy gojenia. 8. Zasady postępowania okołoperacyjnego w chirurgii ogólnej. 9. Współczesna diagnostyka przed- i śródoperacyjna. 10. Zakażenia w chirurgii. 11. Dostępny chirurgiczne- klasyczne i video skopowe. 12. Chirurgiczne postępowanie w nagłych stanach jamy brzusznej. 13. Krwawienia do przewodu pokarmowego. 14. Przedziurawienie przewodu pokarmowego. 15. Zapalenie otrzewnej. 16. Tępe i przenikające obrażenia jamy brzusznej i klatki piersiowej. 17. Niedrożność jelit, rozpoznawanie i leczenie. 18. Przepukliny brzuszne. Zapalenie dróg żółciowych i kamica żółciowa. 6. Chirurgia endokrynologiczna: tarczycy, przytarczyc, guzów neuroendokrynych 19. Obrażenia wielonarządowe. 20. Przewlekłe choroby jamy brzusznej wymagające leczenia chirurgicznego. 21. Choroby nowotworowe. 22. Chirurgia metaboliczna. 23. Chirurgia endokrynologiczna: tarczycy, przytarczyc, guzów neuroendokrynych, nadnerczy. <p>Pielęgniarstwo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Problemy pielęgnacyjne pacjenta po urazach kręgosłupa i czaszki. 2. Edukacyjna rola pielęgniarki wobec pacjenta ze stomią. Opieka pacjenta w okresie przedoperacyjnym i w okresie pooperacyjnym 3. Proces pielęgnowania pacjenta ze złamaniem kości ramiennej, kości nadgarstka i cieśni nadgarstka leczonego opatrunkiem gipsowym. Rodzaje i sposób zakładania opasek gipsowych. Powikłania po założeniu opatrunku gipsowego. 4. Zadania edukacyjne pielęgniarki wobec pacjentów z żylakami kończyn dolnych. 5. Pielęgnowanie i edukacja pacjenta po endoprotezo plastyce stawu biodrowego przebiegu choroby zwyrodnieniowej. Metody leczenia choroby zwyrodnieniowej biodra. 6. Pielęgnowanie pacjenta w chorobie oparzeniowej i odmrożeniach. 7. Problemy pielęgnacyjne pielęgniarki wobec pacjentów leczonych chirurgicznie z powodów żylaków odbytu. 8. Pielęgnowanie pacjentów w opatrunkach gipsowych i na wyciągach po urazach narządów ruchu . 9. Pielęgnowanie pacjenta z przerostem gruczołu krokowego. 10. Opieka pielęgniarska wobec pacjenta leczonego chirurgicznie po usunięciu nerki. 11. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z nowotworem leczonym chirurgicznie (rak żołądka, rak jelita). 12. Pielęgnowania pacjenta leczonego chirurgicznie z powodu schorzeń przełyku przed i po zabiegu operacyjnym. 13. Zadania edukacyjne wobec pacjentów z zespołem stopy cukrzycowej. 14. Udział pielęgniarki w przygotowaniu do badań diagnostycznych w schorzeniach przewodu pokarmowego – zasady pielęgnacji przed i po badaniach. 15. Rola pielęgniarki w leczeniu żywieniowym chorych leczonych chirurgicznie (żywienie doustne, dojelitowe i pozajelitowe). 		

16. Pielęgnacja pacjenta z kamcią pęcherzyka żółciowego przed i po zabiegu operacyjnym w zależności od metody operacyjnej.
17. Zadania pielęgniarki w przygotowaniu do badań diagnostycznych narządów klatki piersiowej - pielęgnowanie pacjenta po badaniach. Pielęgnowanie pacjenta leczonego chirurgicznie w schorzeniach narządów klatki piersiowej.
18. Udział pielęgniarki w przygotowaniu do badań diagnostycznych w chorobach naczyń obwodowych. Zasady pielęgnowania pacjenta poddanego tym badaniom. Zadania pielęgniarki wobec pacjenta przygotowywanego do amputacji naczyniowej kończyn dolnych.
19. Wykonywanie zabiegów pielęgnacyjno - leczniczych na skórze i błonach śluzowych.
20. Prowadzenie edukacji odnośnie trybu życia w poszczególnych jednostkach chorobowych.
21. Zagrożenia związane z leczeniem chirurgicznym.

Seminaria: 20h

1. Problemy pielęgnacyjne i opieka pielęgniarska nad pacjentem leczonym chirurgicznie z powodu schorzeń tarczycy.
2. Pielęgnowanie i edukacja pacjenta po endoprotezo plastyce stawu kolanowego w przebiegu choroby zwyrodnieniowej. Metody leczenia.
3. Problemy pielęgnacyjne pacjenta leczonego chirurgicznie z powodu przepukliny brzusznej.
4. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z przewlekłym i ostrym zapaleniem trzustki. Rak trzustki.
5. Zadania pielęgniarki wobec pacjentów po urazach czaszkowo – mózgowych.
6. Badania diagnostyczne w chorobach układu moczowo – płciowego. Pielęgnowanie pacjenta po badaniach. Problemy pielęgnacyjne pacjentów z nawracającymi zakażeniami układu moczowego.
7. Problemy pielęgnacyjne pacjenta po operacji gruczołu sutkowego. Zadania klubu kobiet po mastektomii „Amazonki”. Edukacyjna rola pielęgniarki w profilaktyce raka piersi.

Zajęcia praktyczne: 80h

1. Wprowadzenie do zajęć w oddziale chirurgii. Zapoznanie studentów z regulaminem i instrukcją BHP. Problemy pielęgnacyjne pacjenta leczonego chirurgicznie z powodu zapalenia wyrostka robaczkowego. Zapobieganie zakażeniom wewnątrzszpitalnym z uwzględnieniem HIV.
2. Ustalenie problemów pielęgnacyjnych pacjenta w zapobieganiu powikłaniom w chorobie oparzeniowej.
3. Problemy pielęgnacyjne wobec pacjenta leczonego chirurgicznie z powodu żyłaków kończyn dolnych.
4. Ustalenie problemów pielęgnacyjnych pacjenta po urazach narządu ruchu – złamanie szyjki kości udowej.
5. Problemy pielęgnacyjne pacjenta z urazami jamy brzusznej i miednicy.
6. Problemy pielęgnacyjne chorego leczonego chirurgicznie z powodu niedrożności przewodu pokarmowego.
7. Zadania pielęgniarki wobec pacjenta leczonego chirurgicznie z powodu krwawienia i nowotworów z przewodu pokarmowego. Opieka pielęgniarska wobec pacjenta leczonego chirurgicznie z powodu przepuklin.
8. Rola pielęgniarki w przygotowaniu do badań podstawowych i diagnostycznych w schorzeniach układu pokarmowego i moczowego.

Samokształcenie: 20h

1. Rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do zabiegu operacji korygujących.
2. Opieka nad pacjentem po zabiegach chirurgii plastycznej.
3. Opieka nad pacjentem po zabiegach laryngologicznych.
4. Chirurgia endoskopowa w leczeniu schorzeń przewodu pokarmowego.
5. Problemy pielęgnacyjne chorego z oparzeniem.

Literatura podstawowa:

1. W. Rowiński, A. Dziak (red).: Chirurgia dla pielęgniarek. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2003.
2. Walewska E. (red): Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2006.

3. Fibak J.: Chirurgia dla studentów medycyny. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2002.
4. Góral R.: Podręcznik chirurgii. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2001.
5. Nielubowicz J.: Ostre schorzenia jamy brzusznej. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 1997.

Literatura uzupełniająca:

1. Fibak J.: - Chirurgia. Wyd. Lek. PZWL. Warszawa, Wydanie II 2001.
2. Kołodziej Jerzy.: Urazy klatki piersiowej. Wyd. Lek. PZWL. Warszawa 2004.
3. Kostewicz W.: Chirurgia laparoskopowa. Wyd. Lek. PZWL. Warszawa 2002.
4. Kozak J.: Drenaż jamy opłucnej. Wydawnictwo Adi. Łódź 1999.
5. Noszczyk W.: Żylaki i inne choroby. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2005.
6. Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K.: Podstawy pielęgniarstwa. Tom I. Wyd. Czelej. Lublin 2004.
7. Zieliński J., Leńka J.: Urologia. Diagnostyka ogólna. Tom I. Wyd. Lek. PZWL. Warszawa 1999.